

OLIIY TA'LIM TIZIMIDA KREDIT-MODUL TIZIMINING AFZALLIKLARI

Tursunova Xurshidabonu Abduvosilovna

Annotatsiya: *Ushbu maqolada oliy ta'lim tizimida kredit-modul tizimining (KMT) mohiyati, afzalliklari va joriy etish tajribasi tahlil etiladi. Talabalarning mustaqil ta'lim olishi, o'quv dasturlarini tanlash imkoniyatining kengayishi, xalqaro ta'lim standartlariga moslashish, talabalar mobilligining oshishi, ta'lim sifatining yaxshilanishi va oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligining ta'minlanishi KMTning asosiy afzalliklari sifatida ko'rib chiqiladi. Shuningdek, KMTni joriy etishda yuzaga keladigan muammolar va ularni hal etish yo'llari o'rganiladi.*

Kalit so'z: *Sun'iy intellekt, chuqur o'rganish, neyron tarmoqlar, tabiiy tilni qayta ishlash, kompyuter ko'rish, robototexnika, avtomatlashtirish, aqlli tizimla, oliy talim, kredit modul, jarayon, raqobat, dastur.*

Bugungi kunda oliy ta'lim tizimi global miqyosda jadal o'zgarishlar davrini boshidan kechirmoqda. Talabalarning mustaqil ta'lim olishini qo'llab-quvvatlash, o'quv dasturlarini moslashuvchan qilish, xalqaro ta'lim standartlariga moslashish va talabalar mobilligini oshirish oliy ta'lim tizimining asosiy vazifalaridan biridir. Kredit-modul tizimi (KMT) ushbu vazifalarni amalga oshirishga yordam beradigan samarali vosita hisoblanadi. KMT ta'lim jarayonini tashkil etishning yangi usuli bo'lib, talabalarga o'z ta'lim trayektoriyasini shakllantirish imkoniyatini beradi va oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini oshiradi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-sonli Farmoniga ko'ra 2017-2021 yillarda oliy va oliy ta'limdan keyingi ta'lim tizimida O'zbekistonning Bolonya deklaratsiyasiga qo'shilishiga shart-sharoitlar yaratildi va oliy ta'lim muassasalarida o'quv jarayoniga kredit-modul tizimi joriy etildi.

Kredit-modul tizimining mohiyati.

Talabaning ma'lum bir o'quv modulini o'zlashtirish uchun zarur bo'lgan ish hajmini o'lchaydigan birlik. Bir kredit odatda 25-30 soatlik ish yukiga teng. Ma'lum bir mavzuni o'z ichiga olgan, yakuniy baholashga ega bo'lgan va mustaqil o'rganish mumkin bo'lgan o'quv elementi. Modullar majburiy va tanlov fanlaridan iborat bo'lishi mumkin. KMTda talabalar o'quv dasturini ma'lum muddat davomida o'zlashtirish uchun yetarli kredit to'plashi kerak. Kreditlar talabaning auditoriyada qatnashishi, mustaqil ishlashi, topshiriqlarni bajarishi va yakuniy baholashdan o'tishi asosida beriladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 5-iyundagi PQ3775-sonli Qarorida muayyan fandan dars bergan pedagogning yakuniy nazorat jarayonlaridagi ishtiroki istisno etildi va talabaning o'zlashtirish darajasi -professor-o'qituvchilar faoliyatini baholashning

asosiy mezonni etib belgilandi. Ya'ni, endilikda "o'qituvchining o'zi o'qitib-o'zi baholash" usuli kun tartibidan olib tashlandi.

Kredit - modul tizimini joriy etish bo'yicha takliflar

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universitetida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish va samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 24-iyuldagi 569-son qaroriga asosan Toshkent axborot texnologiyalari universiteti va uning filiallarida ta'lim tizimi kredit-modul tizimiga o'tkazilgan edi. 2021-2022 o'quv yilidan boshlab O'zbekistonning barcha oliy o'quv yurtlarida o'quv jarayoni kredit-modul tizimi asosida tashkillashtirildi.

Shubhasiz, ushbu takliflarning qisman bo'lsa ham amalga oshirilishi oliy ta'limda o'quv jarayoni sifatiga ta'sir etuvchi omillardan bo'ladi.

Oliy ta'lim tizimida kredit-modul tizimining joriy etilishi talabalarning mustaqil ta'lim olishini qo'llab-quvvatlash, o'quv dasturlarini tanlash imkoniyatini kengaytirish, xalqaro ta'lim standartlariga moslashish, talabalar mobilligini oshirish, ta'lim sifatining yaxshilanishi va oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligining ta'minlanishiga yordam beradi. KMTni muvaffaqiyatli joriy etish uchun aniq strategiyani ishlab chiqish, o'quv dasturlarini qayta ko'rib chiqish, o'qituvchilarni tayyorlash, o'quv resurslarini ta'minlash, baholash tizimini takomillashtirish va talabalarni qo'llab-quvvatlash zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-son Farmoni.

2. Usmonov B.Sh., Xabibullaev R.A. Oliy o'quv yurtlarida o'quv jarayonini kredit-modul tizimida tashkil qilish. O'quv qo'llanma.-Toshkent, TKTI, 2020. - 120 bet.